

X

III ZJAZD HISTORYKÓW POLSKICH W KRAKOWIE.
(SEKCYA III.)

O potrzebie zbiorowego wydania
piśmiennych źródeł odnoszących
się do sztuki, archeologii i kultury
XI—XIII. wieku.

Referent

Dr Feliks Kopera

z Krakowa.

Ilekoć się pracuje nad jakąś kwestyą z zakresu wymienionych dziedzin historyi, musi się czynić poszukiwania w wydanych źródłach, aby znaleźć wśród mnóstwa wiadomości ukrytą jakąś zapiskę pożądaną, co pochłania wiele czasu, i tyle razy, ilekoć wkracza się w nowe jakieś zagadnienie, trzeba wertować te same tomy; a dodajmy, że indeksy rzadko uwzględniają tę stronę historycznych badań. Otóż nasuwa się projekt, czy nie dobrzeby było wyekscerptować wszystkie zapiski ze średniowiecznych źródeł i w książce jednej, opatrzonej do tego odpowiednim indeksem, zawrzeć materyał rozprószony.

W niemieckiej literaturze mamy prace dokonane przez Juliusza Schlossera p. t. *Schriftquellen zur Geschichte der karolingischen Kunst*. Wiedeń 1892, i drugą tegoż samego autora p. t. *Quellenbuch zur Kunstgeschichte des abendländischen Mittelalters: ausgewählte Texte des vierten bis fünfzehnten Jahrhunderts*. Wiedeń 1896.

Ta ostatnia praca zawiera wybór tekstów od IV do XV wieku; w poprzedniej, wcześniejszej, źródła grupowane są według treści w działy, poddziały i dalsze rozdziały a więc autor zebrał razem materyały do architektury, potem razem do malarstwa, ikonografii i t. p.

Druga ma układ chronologiczny.

Otóż jaki rodzaj układu ekscerptów byłby najlepszy?

F. Kopera.

Sądzę, że koło lat zgrupowałyby się wszystko, co do twórczości artystycznej się odnosi. Miałyby się przegląd w naturalnym porządku faktów, które łątwoby odszukać, indeks zaś oryentowałyby, gdzie jaki dział się mieści.

W ten sposób także przez zestawienie różnych źródeł do jakiegoś faktu, wyświeciłby się on wszechstronnie i badacz znalazłby całą garść wiadomości do swych studyów bez potrzeby wertowania różnorodnych wydawnictw częstokroć mało dostępnych.

Ale jak tę pracę wykonać? Sądzę, że trzeba by złożyć komitet redakcyjny, dajmy na to z trzech osób, którzyby podzieliли między siebie przegląd źródeł i systematyczne ekscerptowanie materiałów a nadto ten komitet zaprosiłby do pomocy wszystkich historyków, gdy im nadarzy się odpowiednia zapiska, aby posyłałi jej cytate komitetowi. Gdy się książkę taką wyda, dopełniać ją można i ulepszać.

Komitet obmyśli projekt szczegółowy i system pracy i roześle okólnik do specjalistów, aby wiedzieli, jakie wiadomości są im potrzebne. Wyciągi ze źródeł na razie ograniczyłyby należało do XI—XIII w. ze względu, że brak zabytków sztuki i archeologii z tej epoki zmusza badaczy do uciekania się do czerpania o nich wiadomości ze źródeł piśmiennych.

Trzeci zjazd historyków raczy zatem uchwalić:

1° Potrzebę zbiorowego wydania piśmiennych źródeł odnoszących się do sztuki, archeologii i kultury XI—XIII w.

2° Wyznaczyć raczy Komitet i zarazem uznać potrzebę zasilania go wskazówkami, o ile one historykom się nadarzą przy specjalnych studyach.